

**ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA
STANDARTLARININ FİNANSAL ORANLAR ÜZERİNDEKİ
ETKİSİ: BORSA İSTANBUL ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Doç. Dr. Mehmet AYGÜN
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
İİBF, İşletme Bölümü
maygun@yyu.edu.tr

Arş. Gör. Ajar ALPASLAN
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
İİBF İşletme Bölümü
ajaralpaslan@gmail.com

Öğr. Gör. Yakup ASLAN
Bitlis Eren Üniversitesi Ahlat MYO,
yakupaslan42@gmail.com

Arş. Gör. Abdurrahman ÇALIK
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
İİBF İşletme Bölümü,
abcalik@gmail.com

Özet

Küreselleşme sonucu finansal piyasaların evrenselleşmesi ve çokuluslu şirketlerin ortaya çıkması uluslararası bir muhasebe dilini zorunlu hale getirmiştir. Bu zorunluluğun bir sonucu olarak Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) gündeme gelmiştir. Ocak 2005 tarihi itibarıyla Avrupa Birliği (AB)'ye üye bütün ülkelerdeki firmalar finansal tablolarını UFRS'lere göre hazırlamaları gerekmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, UFRS'lerin finansal oranlar üzerindeki etkisini incelemektir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere Borsa İstanbul (BİST)'e kayıtlı farklı sektörlerden 158 firma verisinden yararlanılmıştır. 1995-2013 yıllarını kapsayan çalışmada t testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda UFRS

sonrası dönemde firmaların likidite ve faaliyet oranlarında artış buna karşın karlılık, borçlanma, büyüme ve piyasa oranlarında ise anlamlı bir azalışın olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, Finansal Oranlar, Borsa İstanbul

The Effect of International Financial Reporting Standards on Financial Ratios: An Example on Istanbul Exchange

Abstract

Globalization of financial markets and emerging of multinational companies has made it compulsory for on international accounting language. As a result of this compulsory International Financial Reporting Standards (IFRS) has been come up. From January 2005 all the listed firms in the European Union (EU) member states were required to prepare their financial statements according to the IFRS. This study aims to investigate the effects of IFRS on financial ratios. For this purpose, 158 of Istanbul Exchange firms' (from several sectors) data, covering the years 1995-2003, are analyzed with t test. The result of the analysis indicate that after adopting IFRS, firms' liquidity and activity ratios increased, but profitability, debt, growth and market ratios decreased significantly.

Key words: International Financial Reporting Standards, Financial Ratios, Borsa İstanbul

Giriş

Finansal piyasalarının liberalleşmesi, uluslararası sermaye hareketlerinin genişlemesi, muhasebe dünyasında da ortak bir dilin zorunluluğunu ortaya koymaktadır (Akgün, 2012). Genel anlamda küreselleşme süreci olarak ifade edilen bu durum tüm dünyada kabul görmüş muhasebe standartları ve düzenlemelere olan ihtiyacı arttırmıştır (Pazarskisvd, 2011).

Bu ihtiyacın bir sonucu olarak UFRS'ler gündeme gelmiştir. Ocak 2005 tarihi itibarıyla başta Avrupa Birliği'ne üye ülkeler olmak üzere dünyada birçok ülke UFRS'leri uygulamaya başlamıştır.

UFRS'lere yönelik kurumsallaşma süreci, 1960'lı yıllarda başlamıştır. 1973 yılında Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC), Uluslararası Menkul Kıymetler Örgütü (IOSCO), Birleşmiş Milletler Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) gibi kuruluşlar, muhasebe alanında uyumun gerçekleştirilmesi amacıyla Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi'ni (IASB) kurmuştur ve bu komite 2000 yılına kadar 39 adet IAS yayınlamıştır. Gelişmeler paralelinde yayınlanan bu standartlar revize edilmektedir (Kocamaz, 2012).

Türkiye’de muhasebe standartlarının gelişim süreci incelendiğinde, 1930’lu yıllara kadar Fransız mevzuatının 1930-1950 yılları arasında ise Alman mevzuatının egemen olduğu görülmektedir. 1950 yılında Vergi Usul Kanunu (VUK)’un yürürlüğe girmesiyle vergi muhasebesi egemen olmuştur. 1950’li yıllardan itibaren Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile yakınlaşmanın bir sonucu olarak bu dönemlerde Amerikan sisteminin uygulandığı görülmektedir. 1981 yılına gelindiğinde Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)’nın kurulması ile birlikte finansal tabloların düzenlemelerinde uluslararası uygulamalara yaklaşma başlamıştır. 1994 yılında Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) kurulmuştur. TMUDESK uluslararası muhasebe standartları ile uyumlu ulusal standartlar yayımlanmıştır. 1999 yılında Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) kurulmuş ve 2002 yılında faaliyete başlamıştır. TMSK ile birlikte, Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS)’lerin benimsenmesi ve uygulanmasına yönelik süreç hızlanmıştır.

Son olarak uluslararası standartlarla uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarını oluşturmak ve yayımlamak, bağımsız denetimde uygulama birliğini, gerekli güveni ve kaliteyi sağlamak, denetim standartlarını belirlemek, bağımsız denetçi ve bağımsız denetim kuruluşlarını yetkilendirmek ve bunların faaliyetlerini denetlemek amacıyla Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGMDSK) Kasım 2011 tarihinde kurulmuştur.

Ulusal muhasebe standartlarından UFRS’lere geçilmesinde küreselleşen finansal piyasalar ve çok uluslu şirketlerin önemli etkileri olduğu belirtilirken, aslında vurgulanmak istenen piyasaların ve şirketlerin bu geçişten elde etmeyi umdukları faydalardır. 7 Haziran 2002’de Brüksel’de düzenlenen AB raporu, Avrupalı şirketler için UFRS’lerden beklenen faydaları; hisse senetleri için sınır ötesi ticaretin önündeki engellerin kalkması, daha güvenilir, şeffaf ve karşılaştırılabilir finansal raporların oluşması ve bununla birlikte piyasa etkinliğinin artması ve sermaye maliyetlerinin düşmesi olarak sıralanmıştır.

2005 yılından itibaren kimi ülkelerde zorunlu kimi ülkelerde de gönüllü olarak firmalar, UFRS’leri uygulamaya başlamışlardır. Daha sonraki yıllarda standartlar ülkeler anlamında giderek zorunlu hale gelmiş ve geniş uygulama alanına ulaşmıştır. UFRS’lerin uygulanmasıyla birlikte firmaların finansal tabloları ve oranları üzerine etkileri araştırılmıştır. Konuya ilişkin literatür taraması bölümünde açıklanacağı üzere önemli sayıda çalışma mevcuttur.

Yukarıdaki teorik tartışmalardan hareketle bu çalışmanın amacı UFRS'lerin finansal oranlar üzerindeki etkisini incelemektir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere BIST'e kayıtlı 158 firma verisinden yararlanılan çalışma sonucunda UFRS'ye geçişin finansal oranlar üzerinde önemli değişimlere yol açtığı görülmüştür. Yapılan analiz sonucunda UFRS öncesi dönem ile karşılaştırıldığında UFRS sonrası dönemde likidite ve faaliyet oranlarında bir artış, buna karşın karlılık, finansal yapı, büyüme ve piyasa oranlarında ise anlamlı bir azalış tespit edilmiştir.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Girişi takiben ikinci bölümde ilgili literatür taranmıştır. Üçüncü bölümde araştırmanın tasarımı hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde elde edilen bulgular ortaya konmuştur. Son bölümde ise genel değerlendirme yapılmıştır.

1.LİTERATÜR TARAMASI

UFRS'lerin 2005 yılından itibaren zorunlu olarak uygulanmasıyla birlikte konuya ilişkin ampirik çalışmaların sayısında da önemli artışlar olmuştur. Yapılan çalışmalarda genellikle UFRS uygulamasının yerel muhasebe uygulamaları ve finansal raporlama (oranlar) üzerindeki etkileri araştırılmaktadır. Bu çalışmalar arasında (Hung ve Subramanyam, 2007; Callaovd, 2007; Ağca ve Aktaş, 2007; Lantto ve Sahström, 2009; Silvavd, 2009; Iatridis ve Rouvolis, 2010; Gastonvd, 2010; Kabir vd, 2010; Klimczak, 2011; Beke, 2011; Pazarskisvd, 2011; Blanchettevd, 2011; Jindrichovska ve Kubickova, 2014; Terzi vd, 2013; Ibiameke ve Ateboh-Briggs, 2014) sayılabilir. Çalışmanın bu kısmında söz konusu çalışmalar özetlenmiştir.

Konuya ilişkin yapılan ilk çalışmalardan biri Hung ve Subramanyam (2007) tarafından yapılmıştır. Hung ve Subramanyam (2007) 80 Alman firması üzerine yaptıkları ve 1998-2002 yıllarını kapsayan çalışmalarında UFRS'lere geçiş ile birlikte toplam varlıklar ve öz sermaye tutarlarında anlamlı artışın olduğunu tespit etmişlerdir.

Callaovd. (2007) 26 İspanyol firması üzerine yaptıkları çalışmalarında UFRS'ye geçişin finansal raporlama üzerindeki etkisini incelemişlerdir. 2004-2005 yıllarını kapsayan çalışma sonucunda UFRS'ye geçiş ile birlikte firmaların piyasa değeri ve defter değerlerinde önemli farklılıkların olduğu, borçlanma oranlarında artış buna karşın karlılık oranlarında anlamlı bir azalışın olduğunu tespit etmişlerdir.

Lantto ve Sahlström (2009) Finlandiya firmaları üzerine yaptıkları çalışmalarında UFRS'lerin finansal oranlar üzerindeki etkisini incelemişlerdir. 91 firma verisinden yararlanılan ve 2004-2005

yıllarını kapsayan çalışma sonucunda UFRS'ye geçiş ile birlikte karlılık oranlarının arttığı, buna karşın borçlanma ve likidite oranlarında bir azalış gözlemlenmiştir.

Silvavd. (2009) Portekiz firmaları üzerine yaptıkları çalışmalarında UFRS'lerin konsolide tablolar üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. 39 firma verisinden yararlanılan çalışma sonucunda UFRS'lerin bilanço ve gelir tablosu üzerinde anlamlı bir değişikliğe yol açtığı ve ayrıca borçlanma oranlarında da önemli bir azalışın olduğu belirlenmiştir.

Iatridis ve Rouvolis (2010) Yunan borsası üzerine yaptıkları çalışmalarında UFRS öncesi ve sonrası finansal raporlamadaki farklılıkları incelemişlerdir. 2004-2005 yıllarını kapsayan ve 254 gözlemden yararlanılan çalışma sonucunda karlılık, likidite ve büyüme gibi oranlarda UFRS'ye geçişin ilk yılında azalış eğilimin olduğu tespit edilmiştir.

Gastonvd. (2010) UFRS'ye geçişin İspanyol ve İngiliz firmaları üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. 174 firma verisinden yararlanılan çalışma sonucunda UFRS sonrası dönemde çalışmada kullanılan bazı finansal tablo kalemleri ve finansal oranlarda azalış olduğu görülmüştür.

Kabir vd. (2010) Yeni Zelanda firmaları üzerine yaptıkları çalışmalarında finansal tablo kalemleri ve kazanç kalitesi üzerinde UFRS'nin etkilerini incelemişlerdir. 2002-2009 yıllarını kapsayan çalışmaları sonucunda UFRS'ye geçişle birlikte toplam varlıklar, toplam kaynaklar, net kar, karlılık oranı ve kaldıraç oranında artışların olduğu tespit edilmiştir.

Klimczak (2011) Polonya borsası üzerine yaptığı ve 159 firma verisinden yararlandığı çalışması sonucunda UFRS'lerin finansal tablolar üzerinde anormal bir etkisinin olmadığı ancak duran varlıklar kalemini etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Beke (2011) Macaristan firmaları üzerine yaptığı çalışmasında UFRS'lerin işletme yönetimleri üzerindeki etkilerini incelemiştir. 325 firma verisinden yararlanılan çalışmada UFRS'leri uygulayan firmaların, uygulamayan firmalara göre karlılık oranlarında bir azalma, buna karşın likidite ve borçlanma oranlarında bir artışın olduğu görülmüştür.

Pazarskis vd. (2011) Yunan borsasına kayıtlı ve bilişim sektöründe faaliyet gösteren firmalar üzerine yaptıkları çalışmalarında UFRS sonrası dönemde karlılık, faaliyet ve mali yapı oranlarında istatistiksel olarak anlamlı artışların olduğunu ortaya koymuşlardır.

Blanchette vd. (2011) Kanada firmaları üzerine yaptıkları çalışmalarında UFRS'ye geçişin finansal oranlar üzerindeki etkisini

incelemişlerdir. 30 firma verisinin kullanıldığı çalışma sonucunda UFRS sonrası dönemde finansal oranlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Jindrichovska ve Kubickova (2014) 18 Çek firması üzerine yaptıkları çalışmalarında UFRS'ye geçiş ile firmaların finansal oranlarında bir farklılık olduğunu ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığını tespit etmişlerdir.

Ibiamke ve Ateboh-Briggs (2014) Nijerya firmaları üzerine yaptıkları çalışmalarında UFRS'lerin finansal oranlar üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. 60 firma verisinden yapılan çalışma sonucunda UFRS'ye geçiş sonrasında karlılık, likidite ve piyasa oranlarında istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir azalma tespit etmişlerdir.

Türkiye'de konuya ilişkin sınırlı sayıda çalışma mevcuttur. Bu çalışmalar arasında Ağca ve Aktaş (2007) tarafından yapılan çalışma önemlidir. Ağca ve Aktaş (2007) farklı sektörlerden 147 firma verisinden yararlandıkları çalışmalarında 12 adet oran kullanmıştır. Yapılan ampirik analiz sonucunda UFRS'ye geçiş ile birlikte nakit oran ve varlık devir hızı oranlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Çelik vd. (2007) 43 firma verisinden yararlandıkları çalışmalarında UFRS'ye geçişin oranlar üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Yapılan çalışma sonucunda UFRS'ye geçiş ile birlikte uzun vadeli borçlanma oranı ve borçlanma oranında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Atmaca ve Çelenk (2011) Türkiye'nin en büyük 472 firması üzerine yaptıkları anket çalışmaları sonucunda UFRS'ye geçişin firmaların finansal analiz kalite düzeylerini olumlu yönde etkileyecekleri sonucuna varmışlardır. Benzer sonuç İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) üzerine yaptığı çalışmasında Akgün (2013) tarafından da elde edilmiştir.

Alkan ve Doğan (2012) 2000-2009 yıllarını kapsayan çalışmalarında UFRS'ye geçişin finansal oranlar üzerindeki kısa ve uzun dönemli etkilerini incelemişlerdir. Ortalama 150 firma verisinden yararlanılan çalışmada uzun vadeli borçlanma oranı, borç/öz sermaye oranı ve duran varlıklar/öz sermaye oranlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Terzi vd. (2013) 140 firma verisinden yararlandıkları çalışmalarında UFRS'ye geçiş sonrasında cari oran, alacak devir hızı, varlık devir hızı, duran varlık devir hızı, öz sermaye devir hızı, kısa vadeli borçlanma oranları arasında UFRS öncesine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür.

Terzi ve Şen (2013) 144 firma verisinden yararlandıkları çalışmalarında UFRS'ye geçişin öz kaynak kalemleri üzerindeki etkisini inceledikleri çalışma sonucunda, UFRS sonrası sermaye yedekleri ve geçmiş yıl kar/zararında anlamlı değişikliklerin olduğunu belirlemişlerdir.

2. ARAŞTIRMA TASARIMI

2.1.Örneklem ve Veri

Bu çalışmanın temel amacı, UFRS'lere geçişin firmaların finansal oranları üzerindeki etkisini incelemektir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere BIST'te faaliyet gösteren farklı sektörlerden 158 firma verisinden yararlanılmıştır.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) 15.11.2003 tarih ve 25290 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımladığı Seri XI, No: 25 sayılı "Sermaye Piyasası'nda Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ" inde UFRS ile uyumlu 33 adet standart uygulamaya koyulmuştur. İlgili tebliği takip ederek SPK'ya tabi şirketlerin bir kısmı "erken uygulayıcılar" olarak 2003 ve 2004 yıllarında, tüm şirketler ise 2005 yılının başından itibaren zorunlu olarak Standartlarla raporlamaya başlamışlardır (Özkan ve Acar, 2010). Diğer bir ifade ile borsaya kayıtlı şirketlerin bir kısmı 2003 ve 2004 yılı finansal tablolarını UFRS'ye göre düzenlemişlerdir. Bu durum analizlerde sorun yaratabileceği düşünülerek çalışmada söz konusu yıllar göz ardı edilmiştir. Çalışmada örneklem hacmi iki alt gruba ayrılmıştır: UFRS öncesi (1995-2002 yılları) ve UFRS sonrası (2005-2013 yılları)

Çalışmada kullanılan tüm veriler (oranlar) Kamuoyu Aydınlatma Platformu'nun (www.kap.gov.tr) resmi web sayfasından elde edilmiştir. Çalışmada kullanılan oranlar ve hesaplanma biçimleri Tablo 1'de gösterildiği gibidir:

Tablo 1:Çalışmada Kullanılan Oranlar

ORANLAR	HESAPLANMA BİÇİMİ
LİKİDİTE ORANLARI	
CARİ ORAN (CARİ)	(Dönen Varlıklar/Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar)
ASİT TEST ORANI (ASİT TEST)	(Dönen Varlıklar-Stoklar/Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar)
NAKİT ORAN (NAKİT)	(Hazır Değerler+Menkul Kıymetler)/(Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar)
FAALİYET (ETKİNLİK) ORANLARI	

STOK DEVİR HIZI (SDH)	(Satılan Malın Maliyeti/Ortalama Stoklar)
ALACAK DEVİR HIZI (ADH)	(Kredili Satışlar/Ortalama Ticari Alacaklar)
KARLILIK ORANLARI	
AKTİF KARLILIĞI (ROA)	(Dönem Net Karı/Aktif Toplamı)
NET KAR MARJİ (NKAR)	(Dönem Net Karı/Net Satışlar)*100
FAALİYET KAR MARJİ (FKAR)	(Faaliyet Karı/Net Satışlar)*100
FİNANSAL YAPI ORANLARI	
KALDIRAÇ ORANI (KALDIRAÇ)	(Yabancı Kaynak Toplamı/Aktif Toplamı)
KISA VADELİ YABANCI KAYNAK ORANI (KVYK)	(Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Toplamı/Yabancı Kaynak Toplamı)
UZUN VADELİ YABANCI KAYNAK ORANI (KVYK)	(Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Toplamı/Yabancı Kaynak Toplamı)
BÜYÜME ORANLARI	
AKTİF BÜYÜME ORANI (BAKTİF)	(Aktif Toplamı _t - Aktif Toplamı _{t-1})/ (Aktif Toplamı _{t-1})
SATIŞ BÜYÜME ORANI (BSATIŞ)	(Net Satışlar _t - Net Satışlar _{t-1})/ (Net Satışlar _{t-1})
YABANCI KAYNAK BÜYÜME ORANI (BYKAYNAK)	(Yabancı Kaynak Toplamı _t - Yabancı Kaynak Toplamı _{t-1})/ (Yabancı Kaynak Toplamı _{t-1})
PİYASA ORANLARI	
PİYASA DEĞERİ/DEFTER DEĞERİ ORANI (PDDD)	(Piyasa Değeri Toplamı/Defter Değeri Toplamı)
HİSSE BAŞINA KAR (HBK)	(Dönem Net Karı/Hisse Senedi Sayısı)

3. ANALİZ VE BULGULAR

Tablo 2’de UFRS sonrası ve UFRS öncesi dönemlere ilişkin çalışmada kullanılan oranlar ile ilgili t testi sonuçları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde oranlar ile ilgili şu sonuçlara ulaşılmıştır:

a) **Likidite Oranları:** Çalışmada üç temel likidite oranından yararlanılmıştır. Bunlar; Cari oran, asit test oranı ve nakit orandır. Sonuçlar incelendiğinde UFRS'ye geçiş ile birlikte cari oranların arttığı görülmektedir. UFRS öncesi ortalama olarak 1,93 olan bu oran UFRS sonrası dönemde 2,23 olarak belirlenmiştir. Bu artış istatistiksel olarak % 1 düzeyinde anlamlıdır. Diğer iki likidite oranlarında da (asit test ve nakit) UFRS sonrası artış gözlemlenmekle beraber bu artış istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Tüm bu sonuçlar birlikte incelendiğinde UFRS'ye geçiş ile birlikte firmaların dönen varlıklarının arttığı veya kısa vadeli yabancı kaynaklarının azaldığı şeklinde de yorumlanabilir.

b) **Faaliyet (Etkinlik) Oranları:** Faaliyet oranları, bir firmanın varlıklarını ne derece etkin kullandığının ölçülmesinde kullanılan oranlardır. Çalışmada iki faaliyet oranı kullanılmıştır. Bunlar: Stok devir hızı ve alacak devir hızıdır. Tablo 2 sonuçları incelendiğinde UFRS öncesi dönem ile karşılaştırıldığında UFRS sonrası dönem de söz konusu oranlarda bir artış görülmekle birlikte bu artış istatistiksel olarak anlamlı değildir.

c) **Karlılık Oranları:** Karlılık oranları, bir firmanın bir faaliyet dönemi içerisinde karlılığının ölçümünde kullanılan oranlardır. Çalışmada üç karlılık oranından yararlanılmıştır. Bunlar; Aktif karlılığı, net kar marjı ve faaliyet kar marjıdır. Tablo 2 sonuçları incelendiğinde UFRS öncesi dönem ile karşılaştırıldığında UFRS sonrası dönemde karlılık oranlarında (ROA ve FKAR) önemli düzeyde bir azalmanın olduğu görülmektedir. UFRS öncesi söz konusu oranlar sırasıyla % 10 ve % 14 iken UFRS sonrası dönemde % 6 ve % 7 olarak gözlemlenmiştir. Ortaya çıkan bu farklar istatistiksel olarak % 1 düzeyinde anlamlıdır. Buna karşın net kar marjında % 1'lik bir artış gözlemlense de bu artış anlamlı değildir. Bu sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde UFRS'ye geçişin firmaların karlılıkları üzerinde önemli bir değişikliğe (azalmaya) yol açtığı söylenebilir.

d) **Finansal Yapı Oranları:** Bu oranlar, firmaların varlıklarını finanse etmede kaynaklardan yararlanma derecesinin ölçümünde kullanılır. Çalışmada üç finansal yapı oranından yararlanılmıştır. Bunlar; Kaldıraç oranı, kısa vadeli yabancı kaynak oranı ve uzun vadeli yabancı kaynak oranıdır. Firma varlıklarının ne kadarlık kısmının yabancı kaynaklar ile finanse edildiğini gösteren kaldıraç oranı, UFRS öncesi dönem ile karşılaştırıldığında UFRS sonrası dönemde azalmıştır. UFRS öncesi % 49 olan bu oran, UFRS sonrasında yaklaşık % 43'e düşmüştür. Ortaya çıkan bu fark istatistiksel olarak % 1 düzeyinde anlamlıdır. Firma yabancı kaynaklarının vade yapıları incelendiğinde UFRS'ye geçiş ile birlikte

kısa vadeli yabancı kaynakların toplam yabancı kaynaklar içindeki payı azalırken, uzun vadeli yabancı kaynakların payının arttığı görülmektedir. Bu farklar istatistiksel olarak % 1 düzeyinde anlamlıdır. Diğer bir ifade ile UFRS'ye geçiş ile birlikte firmaların kaynak dağılımında öz kaynaklarda bir artışın olduğu, buna karşın yabancı kaynaklarda da uzun vadeli yabancı kaynaklara bir yönelişin olduğu söylenebilir.

e) **Büyüme Oranları:** Çalışmada UFRS'ye geçişin firmaların büyüme oranları üzerindeki etkisine de bakılmıştır. Tablo 2 sonuçları incelendiğinde UFRS öncesi dönem ile karşılaştırıldığında UFRS sonrası dönemde toplam aktiflerde, satışlarda ve borçlarda büyümede bir azalmanın olduğu görülmektedir. UFRS öncesi söz konusu büyüme oranları sırasıyla % 81, % 80 ve % 83 iken, UFRS sonrası bu oranlar sırasıyla % 15, % 21 ve % 20 olmuştur. Ortaya çıkan bu farklar istatistiksel olarak % 1 düzeyinde anlamlıdır. Elde edilen bu sonuçlar, diğer oranlar ile birlikte değerlendirilmelidir. Karlılık oranlarında bir düşüşün olduğu görülmüştür. Satışlardaki büyüme oranlarındaki bu düşüş, karlılık oranlarının da düşmesine yol açmıştır. Benzer şekilde borçlardaki büyüme oranındaki düşme, kaldıraç oranının düşmesine yol açmıştır. Likidite oranlarında bir artışın olduğu gözlenmiştir. Toplam aktiflerdeki büyüme oranının düşmesi ile birlikte değerlendirildiğinde UFRS'ye geçiş ile birlikte firmaların varlık yapılarında dönen varlıklarda artışın buna karşın duran varlıklarda ise azalışın olduğu söylenebilir.

f) **Piyasa Oranları:** Çalışma amacına uygun olarak ayrıca iki piyasa temelli oranın (Piyasa Değeri/Defter Değeri ve Hisse Başına Kar) UFRS'ye geçiş sonrası etkileri araştırılmıştır. Tablo 2 sonuçları incelendiğinde UFRS öncesi dönem ile karşılaştırıldığında UFRS sonrası dönemde söz konusu iki oranda da azalışın olduğu görülmektedir. Bu azalış PDDD oranında istatistiksel olarak % 1 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 2:UFRS Sonrası Dönem ve UFRS Öncesi Dönem Arasındaki Farklılıklar

UFRS SONRASI DÖNEM				UFRS ÖNCESİ DÖNEM				T TESTİ
Oranlar	Gözlem	Ortalama	St.Sapma	Oranlar	Gözlem	Ortalama	St.Sapma	
LİKİDİTE ORANLARI								
CARİ	158	2,2363	1,56258	CARİ	158	1,9346	,98821	2,680***
ASİT TEST	158	1,4148	1,24203	ASİT TEST	158	1,2835	,91283	1,464

NAKİT	158	,5447	,78839	NAKİT	158	,4681	,78450	1,289
FAALİYET (ETKİNLİK) ORANLARI								
SDH	158	16,1408	32,72878	SDH	158	14,3292	23,14874	1,222
ADH	158	9,4684	14,11968	ADH	158	9,4285	14,97775	,033
KARLILIK ORANLARI								
ROA	158	,0640	,04926	ROA	158	,1033	,06273	-8,699***
NKA R	158	,1162	,20161	NKAR	158	,1040	,12588	,659
FKAR	158	,0740	,15815	FKAR	158	,1404	,10010	-5,210***
FİNANSAL YAPI ORANLARI								
KALDIRAÇ	158	,4348	,20001	KALDIRAÇ	158	,4899	,16269	-3,963***
KVK	158	,7234	,17632	KVK	158	,7655	,12642	-3,031***
UVYK	158	,2766	,17632	UVYK	158	,2345	,12642	3,031***
BÜYÜME ORANLARI								
BAKTİF	158	,1580	,17827	BAKTİF	158	,8116	,25878	-25,213**
BSATİŞ	158	,2143	,58078	BSATİŞ	158	,7969	,32734	-11,090**
BYKAYNAK	158	,2023	,44711	BYKAYNAK	158	,8381	,44759	-11,414**
PIYASA ORANLARI								
PDDD	158	1,7452	1,28129	PDD	158	2,5815	1,58293	-5,765***
HBK	158	1,0919	3,40660	HBK	158	1,3996	2,28531	-1,084

***, % 1 düzeyinde anlamlılığı göstermektedir.

SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

Bu çalışmada UFRS'ye geçişin finansal oranlar üzerindeki incelenmiştir. 1995-2013 yıllarını kapsayan çalışmada Borsa İstanbul'a kayıtlı farklı sektörlerden 158 firma verisinden yararlanılmıştır. Bilindiği gibi 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren Avrupa Birliğine üye ülke firmaları, finansal tablolarını UFRS'lere göre düzenlemeye başlamıştır.

Çalışmada UFRS'lerin finansal oranlar üzerindeki etkisini incelemek amacıyla örneklem hacmi UFRS öncesi dönem (1995-2002) ve UFRS sonrası dönem (2005-2013) olarak iki gruba ayrılmıştır. Yapılan analiz sonucunda UFRS'ye geçişin Türk Sermaye

Piyasası'nda faaliyette bulunan firmaların finansal oranları üzerinde önemli değişmelere yol açtığı görülmüştür.

Çalışmada elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

a) UFRS'ye geçiş ile birlikte firmaların likidite oranları artmıştır. Bu artış cari oranda % 1 düzeyinde anlamlıdır.

b) UFRS'ye geçiş firmaların faaliyet oranlarında anlamlı bir değişmeye yol açmamıştır.

c) UFRS'ye geçiş ile birlikte firmaların karlılık oranları azalmıştır. Karlılık oranlarındaki azalma (Aktif karlılığı ve Faaliyet Kar Marjı) istatistiksel olarak % 1 düzeyinde anlamlıdır.

d) UFRS'ye geçiş ile birlikte firmaların finansal yapı oranları (kaldıraç oranı ve kısa vadeli yabancı kaynak oranı) istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde azalmıştır. Buna karşın uzun vadeli yabancı kaynak oranı ise artmıştır.

e) UFRS'lerin finansal oranlar üzerindeki en önemli etkileri büyüme oranlarında görülmüştür. UFRS'ye geçiş ile birlikte büyüme oranlarında önemli düzeyde bir azalma meydana gelmiştir.

f) Son olarak UFRS'ye geçiş firmaların piyasa oranlarında da (Piyasa Değeri/Defter Değeri ve Hisse Başına Kar) anlamlı bir azalmaya sebep olmuştur.

Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde UFRS'ye geçiş ile birlikte likidite ve faaliyet oranları dışındaki tüm oranlarda anlamlı bir azalmaya yol açtığı görülmektedir.

Kaynakça

AĞCA, A. ve AKTAŞ, R. (2007). "First Time Application of IFRs and Its Impact on Financial Ratios: A Study on Turkish Listed Firms", *Problems and Perspectives in Management* 5, 2: 99-112.

AKGÜN, A. İ. (2012). "Muhasebede Küreselleşmenin Finansal Raporlama Standartlarına Etkisi", *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 13, Sayı 1: 43-60.

AKGÜN, A.İ. (2013). "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkisi: İMKB'ye Yönelik Bir Araştırma", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14, 1: 10-26.

ALKAN, G.İ. ve DOĞAN, O. (2012). "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın Finansal Rasyolara Kısa ve Uzun Dönemli Etkileri: İMKB'de Bir Araştırma", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*: 87-100.

ATMACA, M. ve ÇELENK, H. (2011). "Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkilerinin Regresyon Analizi ile Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı. 49: 113-125.

BLANCHETTE, M.RACICOT, F.E. and GIRARD, J.Y. (2011). "The Effects of IFRS on Financial Ratios: Early Evidence in Canada. Certified General Accountants Association of Canada" <http://ideas.cga-canada.org/WorkingPapers/110302.pdf>

BEKA, J. (2011). "International Accounting Standards Effects on Business Management", *Business Management and Strategy*, 2,1:1-12.

CALLAO, S.JARNE, J.I.and LAINEZ, J.A. (2007). "Adoption of IFRS in Spain: Effect on the Comparability and Relevance of Financial Reporting", *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 16: 148-178.

ÇELİK, M.AYGÖREN, H. ve UYAR, S. (2007). "The Impact of International Financial Reporting Standards on Financial Statement and Financial Ratios", *The Balkan Countries 1st International Conference on Accounting and Auditing*, Edirne.

GASTON, S.C.GARCIA, C.F. JARNE, J.I.and GADEA, J.A. (2010). "IFRS Adoption in Spain and the United Kingdom: Effects on Accounting Numbers and Relevance", *Advances in Accounting, Incorporating Advances in International Accounting*, 26: 304-313.

HUNG, M. and SUBRAMANYAM, K. (2007). "Financial Statement Effects of Adopting International Accounting Standards: The Case of Germany", *Review of Accounting Studies*, 12: 623-657.

IATRIDIS, G. and ROUVOLIS, S. (2010). "The Post-Adoption Effects of the Implementation of International Financial Reporting Standards in Greece", *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 19: 55-65.

IBIAMKE, N.A. and ATEBOH-BRIGGS. P.B. (2014). "Financial Ratios Effect of International Financial Reporting Standards (IFRS) Adoption in Nigeria", *International Journal of Business and Management Invention*, Vol.1, Issue 3: 50-59.

JINDRICOVSKA, I. and KUBICKOVA, D. (2014). "Impact of International Financial Reporting Standards (IFRS) Adoption on Key Financial Ratios: The Case of the Czech Republic", *Journal of Modern Accounting and Auditing*, Vol. 10, No. 2, 133-146.

KABIR, M. LASWAD, F. and ISLAM, M.A. (2010). "Impact of IFRS in New Zealand on Accounts and Earnings Quality", *Australian Accounting Review*, 20,55: 343-357.

KLIMCZAK, K. M. (2011). "Market Reaction to Mandatory IFRS Adoption: Evidence from Poland", *Accounting and Management Information Systems*, 10,2: 228-248.

KOCAMAZ, H. (2012). "Uluslararası Muhasebe Standartlarının Dünyada ve Türkiye'de Oluşum ve Gelişim Süreci",

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, II-2: 111-112.

LANTTO, A. M. and SAHLSTROM, P. (2009). “Impact of International Financial Reporting Standard Adoption on Key Financial Ratios”, *Accounting and Finance*, 49: 341-361.

ÖZKAN, S. ve ACAR, E.E. (2010). “Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Tablolar Analizi Üzerindeki Etkilerine Genel Bakış”, *Mali Çözüm Dergisi*, Sayı. 97: 49-86.

PAZARSKIS, M. ALEXANDRAKIS, A. NOTOPOULOS, P. and KYDROS, D. (2011). “IFRS Adoption Effects in Greece: Evidence from the IT Sector”, *Management of International Business and Economics Systems*, 60-71.

SILVA, F.J.F. DO COUTO, G.M.M.and CORDERIO, R.M. (2009). “Measuring the Impact of International Financial Reporting Standards (IFRS) to Financial Information of Portuguese Companies”, *Revista Universo Contabil Blumenau*, Vol.5, No.1: 129-144.

TERZİ, S. ÖKTEM, R. ve ŞEN, İ.K. (2013). “Impact of Adopting International Financial Reporting Standards: Empirical Evidence from Turkey”, *International Business Research*, Vol.6, No.4: 55-66.

TERZİ, S. ve ŞEN, İ.K. (2013). “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Geçişin Öz kaynak Üzerine Etkileri: Borsa İstanbul Örneği”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 4: 1-19.

